

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล
(Individual Study)

การนำหลักประชาธิปไตยมาปรับใช้ในการบริหารองค์กร
ของกลุ่มบริษัทสามารถ

จัดทำโดย นายเจริญรัฐ วิไลลักษณ์
รหัส ๖๔๐๙๐๔

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม
หลักสูตรนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ ๙
วิทยาลัยศาลรัฐธรรมนูญ
สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

การนำหลักประชาธิปไตยมาปรับใช้ในการบริหารองค์กร ของกลุ่มบริษัทสามารถ

นายเจริญรัฐ วิไลลักษณ์^๑

บทนำ

ประชาธิปไตยในปัจจุบันมีความสำคัญอย่างมากที่จะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างประชาชนด้วยกันอย่างสันติวิธี มีกฎ ระเบียบ หรือกฎหมายมาตราฐานในการดำเนินการปกครอง ทุกคนใช้สิทธิและเสรีภาพได้อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันเป็นการยินยอมพร้อมใจยอมรับความคิดเห็นจากเสียงส่วนใหญ่เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย และให้เกิดความทัดเทียมกันในสังคม การอยู่ในสังคมที่มีคนหมู่มากเรื่องของการตัดสินใจต่าง ๆ นั้นมีความซับซ้อนไม่สามารถตัดสินใจได้ในคราวเดียวจึงจำเป็นต้องใช้หลักประชาธิปไตย ความเสมอภาค เสรีภาพ และหลักนิติธรรม เข้ามาประกอบการตัดสินใจ เฉกเช่นเดียวกันกับการนำหลักประชาธิปไตยมาใช้ในระบบการปกครององค์กรต่าง ๆ ไม่ว่าจะภาครัฐ หรือเอกชน หรือแม้แต่ในสังคมก็เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความสงบสุขของสังคม รวมถึงหน่วยงานและองค์กร ทั้งนี้กลุ่มบริษัทสามารถได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการนำหลักประชาธิปไตยมาปรับใช้ในการบริหารองค์กร เนื่องจากการบริหารงานนั้นจำเป็นต้องมีการคิดการพิจารณาตัดสินใจในกรณีต่าง ๆ ที่เป็นประเด็นสำคัญๆ ภายในองค์กรอยู่เสมอซึ่งการพิจารณานั้น ๆ จึงไม่ควรใช้การพิจารณาตัดสินใจจากคน ๆ เดียวแต่ควรได้รับประชาธิปไตยจากการร่วมระดมความคิด ปรัชญาหรือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องหลาย ๆ ฝ่ายเป็นความคิดเห็นและการตัดสินใจจากประชาธิปไตยที่มาจากเสียงส่วนมาก เพื่อให้ใช้ทัศนคติร่วมกันซึ่งจะทำให้ได้หลากหลายมุมมองในการเสนอแนะแนวทางการแก้ปัญหาหรือการตัดสินใจที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันและทิศทางเดียวกัน ความคิดเห็นอย่างประชาธิปไตยของคนหมู่มากจะทำให้ลดความเสี่ยงและผลกระทบที่อาจเกิดความเสียหายขึ้นแก่องค์กรทั้งทางตรงและทางอ้อมลงได้ ดังนั้นการนำหลักประชาธิปไตยมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรของกลุ่มบริษัทสามารถจึงมีความจำเป็นและมีความสำคัญที่จะต้องยึดถือหลักประชาธิปไตยนำมาปรับใช้ในการบริหารจัดการองค์กรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

หลักประชาธิปไตย: แนวคิด ทฤษฎี และความหมาย

ศาสตราจารย์ ปรีดี พนมยงค์ ให้ความหมายของคำว่า ประชาธิปไตย ในงานเขียน “ประชาธิปไตย” เบื้องต้นสำหรับสามัญชนไว้ว่า “ประชาธิปไตย” ประกอบด้วยคำว่า “ประชา” หมายถึงหมู่คนคือปวงชนกับคำว่า “อธิปไตย” หมายถึงความเป็นใหญ่ คำว่า “ประชาธิปไตย”

^๑ประธานกรรมการบริหาร บมจ.สามารถคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)

จึงหมายถึง“ความเป็นใหญ่ของปวงชน”ราชบัณฑิตยสถานให้ความหมายของคำว่า“ประชาธิปไตย”ไว้ในหนังสือพจนานุกรมของทางราชการว่า“แบบการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่”

ประชาธิปไตยใช้ใน ๓ ความหมายซึ่งกำหนดเป็นฐานะใหญ่ๆ ได้ ๓ ฐานะด้วยกัน ได้แก่

๑. เจริญความคิด

๒. รูปแบบการปกครอง และ

๓. วิถีชีวิต ทั้งนี้จะพูดในส่วนที่เป็นหลักฐานะวิถีชีวิต (Way of life)

ประชาธิปไตยในฐานะวิถีชีวิต หมายถึง ประชาธิปไตยแห่งการยอมรับเสียงข้างมาก

๑. ความมีใจกว้าง

๒. การมีขันติธรรม

๓. การไม่ใช้ความรุนแรง

๔. การเอาใจใส่ในกิจการบ้านเมือง (การมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมือง) อันเป็นเรื่องการประพุดติในสังคมจากที่ได้นิยามความหมายของคำว่าประชาธิปไตยข้างต้นบ่งบอกถึงลักษณะที่สำคัญของการปกครองแบบประชาธิปไตยได้เป็น๔ประการ ดังต่อไปนี้

๑. ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย คือ ประชาชนมีอำนาจสูงสุดในรัฐอาจใช้อำนาจทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้

๒. ประชาชนทุกคนในรัฐ มีความเสมอภาคเท่าเทียมกันตามกฎหมาย ตลอดจนมีสิทธิเสรีภาพในขอบเขตของกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน

๓. การดำเนินการต่างๆ ของรัฐนั้น คือ เงามติของเสียงข้างมากเป็นเครื่องตัดสิน แต่ในขณะเดียวกันเสียงข้างน้อยหรือคนส่วนน้อยของรัฐจะได้รับความคุ้มครองทางกฎหมายที่ป้องกันมิให้ประชาชนส่วนใหญ่ กดขี่ข่มเหงอย่างผิดกฎหมาย และผิดทำนองครองธรรม

๔. กระบวนการของประชาธิปไตย คือ วิธีการปกครองซึ่งได้รับความยินยอมพร้อมใจของประชาชนส่วนใหญ่ ซึ่งแสดงออกในรูปของการเลือกตั้ง การอภิปราย การออกเสียง ประชาธิปไตย การเสนอร่างกฎหมายของประชาชน เป็นต้น

ท่านเจ้าพระคุณพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) กล่าวถึง“ประชาธิปไตย”ไว้ในหนังสือกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคนไปสู่ประชาธิปไตยโดยได้นิยามไว้อย่างน่าฟังยิ่งว่า เมื่อพูดถึงประชาธิปไตย ถ้ากล่าวถึงความหมาย มีวิธีพูดต่างๆ อย่างหนึ่งคือยกเอาวาทะของประธานาธิบดีลินคอล์น มาอ้างเพราะประชาชนชอบ และรู้จักกันมากคือวาทะที่ว่า“ประชาธิปไตยเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน”พระธรรมปิฎกนิยามประชาธิปไตยโดยให้ความสำคัญในแง่คุณภาพของประชาธิปไตยเป็นหลัก โดยเน้นว่า“ถ้าประชาชนมีคุณภาพดี ประชาธิปไตยก็มีคุณภาพดีด้วย ถ้าประชาชนมีคุณภาพไม่ดี ประชาธิปไตยก็จะเป็นประชาธิปไตยอย่างไม่ดีด้วย เพราะว่าคุณภาพของประชาธิปไตยขึ้นต่อคุณภาพของประชาชน แล้วคุณภาพของประชาชนขึ้นต่อการศึกษา”

สำหรับอริสโตเติล (Aristotle) ให้คำจำกัดความของประชาธิปไตย ไว้ว่าประชาธิปไตยคือสภาวะที่คนที่เป็นไท ซึ่งมีจำนวนมากในสังคมได้รับมอบหมายให้อำนาจของรัฐไว้ในมือ ประชาธิปไตยที่บริสุทธิ์ที่สุดได้รับการเรียกเช่นนั้นได้ก็เพราะมีสภาพแห่งความเสมอภาคปรากฏอยู่ในที่นั้นและกฎหมายของรัฐมุ่งรับรองความเสมอภาคนั้น และเพราะว่าคนยากจนจะไม่ต้องอยู่

ภายใต้บังคับของกฎหมายต่ำต้อยกว่าคนร่ำรวย หรือว่าอำนาจสูงสุดจะไม่ต้องอยู่ในกำมือของฝ่ายใด แต่ทั้งสองฝ่ายจะมีส่วนใช้อำนาจนั้นด้วยกัน ถ้าตามที่คนส่วนใหญ่เห็นว่าเสรีภาพและความเสมอภาค จะมีอยู่ในประชาธิปไตยแล้วทุกแผนการของรัฐบาลจะต้องเปิดประตูให้ประชาชนทุกคน ดังนั้นที่ใดที่เป็นประชาชนเป็นฝ่ายข้างมาก และสิ่งที่พวกเขาลงคะแนนแล้วจะเป็นกฎหมาย จึงเป็นข้อพิสูจน์ได้ว่าในสภาวะเช่นนั้นก็ควรจะเรียกได้ว่าเป็นประชาธิปไตยจากคำจำกัดความนี้จะเห็นได้ว่าการปกครองแบบประชาธิปไตยตามทัศนะของอริสโตเติลก็คือการประนีประนอมระหว่างคนที่เห็นเสรีภาพที่ร่ำรวยและเป็นคนฐานะลำบากให้ร่วมกันใช้อำนาจปกครองประเทศ และการที่คนข้างมากจะช่วยกันลงคะแนนตัดสินกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งการออกกฎหมายเหล่านี้จะรับรองความมีเสรีภาพและความเสมอภาคระหว่างคนยากจนกับคนรวย^๒

รูปแบบของประชาธิปไตย ประชาธิปไตยสามารถจำแนกได้ออกเป็นหลายประเภท โดยบางประเภทให้เสรีภาพและความมีสิทธิมีเสียงแก่กลุ่มคน พลเมือง ประชาชนมากกว่ารูปแบบอื่น โดย ณ ที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะประชาธิปไตยทางตรง ประชาธิปไตยทางตรง เป็นรูปแบบการปกครองโดยที่กลุ่มคน พลเมืองสามารถมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจใด ๆ ได้โดยตรง โดยไม่ต้องอาศัยคนกลางหรือผู้ทำหน้าที่แทนตน

ลักษณะสำคัญของประชาธิปไตย ประการแรกเห็นว่าบรรดาพลเมืองหรือสมาชิกในสังคมย่อมมีความเสมอภาคมีสิทธิและเสรีภาพที่ได้รับการรับรองโดยเสมอกัน หลักการพื้นฐานของประชาธิปไตยคือ “การยอมรับนับถือความสำคัญและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล ความเสมอภาคและเสรีภาพในการดำเนินชีวิต” และจากหลักการพื้นฐานดังกล่าว จึงสามารถประมวลลักษณะสำคัญของการในระบอบประชาธิปไตยได้ดังนี้

๑. ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย จึงกล่าวได้ว่า ประชาชนเป็นผู้ที่มีอำนาจมากที่สุด
๒. ประชาชนทุกคนมีความเท่าเทียมกันตามกฎหมาย ตลอดจนมีสิทธิเสรีภาพตามกฎหมายเท่าเทียมกัน
๓. การดำเนินการของรัฐจำเป็นต้องถือตามมติเสียงข้างมากเป็นตัวตัดสิน แต่เสียงส่วนน้อยจะต้องได้รับความคุ้มครองความเป็นธรรมตามกฎหมายด้วยเช่นกัน
๔. การปกครองแบบประชาธิปไตยจำเป็นจะต้องได้รับความยินยอมพร้อมใจจากกลุ่มคนประชาชนส่วนใหญ่

อย่างไรก็ตามหากประชาธิปไตยมิได้รับการควบคุมอย่างรอบคอบโดยกฎหมายเพื่อจำกัดความไม่เท่าเทียมกันในการอาจเป็นอันตรายแก่การปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้นอกจากนี้ ด้วยเหตุที่ลักษณะเด่นของการปกครองในระบอบนี้คือ "การถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์" แต่ถ้าหากปราศจากความรับผิดชอบแล้ว เสียงข้างมากก็อาจไม่แยแสสิทธิของเสียง

^๒ ศาสตราจารย์ธรรมนุญ, “ประชาธิปไตย แนวคิด ทฤษฎี และความหมาย”,

[ออนไลน์]http://elibrary.constitutionalcourt.or.th/document/documents/documents/Individual_Study_๑๖๙.pdf

๒๕๖๓.

ข้างน้อย ชนิดที่เรียกว่าเป็น "เผด็จการโดยเสียงข้างมาก" เลยทีเดียว แม้มันทัศน์ในเรื่อง "อำนาจอธิปไตยของปวงชน" (popular sovereignty) จะสามารถพบได้ทั่วไปในประเทศที่นำหลักการประชาธิปไตยไปใช้ก็ตาม แต่แนวคิดดังกล่าวก็มีใช้หลักปรัชญาสำคัญระดับสากลอันส่งผลให้เกิดการสถาปนาระบอบประชาธิปไตยในประเทศต่าง ๆ เพราะในบางประเทศมองว่าประชาธิปไตยมีพื้นฐานมาจากความเสมอภาคกันในการมีสิทธิ โดยคนจำนวนมากเห็นว่าประชาธิปไตยที่ดีได้แก่ "เสรีประชาธิปไตย" และอาจมีองค์ประกอบเพิ่มเติมอีกหลายประการ เช่น การพหุนิยมทางการเมือง หลักนิติธรรม (rule of law) และสิทธิในการฟ้องร้องรัฐ (right of petition) เพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนความเสียหาย ตลอดจนเรียกร้องให้เกิดมีวิถีทางที่ถูกต้องแห่งกฎหมาย (due process of law) เสรีภาพของพลเมือง สิทธิมนุษยชน และบทบาทของภาคประชาสังคม (civil society)

นอกจากนี้ ยังมีข้อเสนอว่า คุณลักษณะพื้นฐานของประชาธิปไตย คือความสามารถของปัจเจกบุคคลในการมีส่วนร่วมอย่างเสรีและอย่างเต็มที่ในชีวิตสังคมของตน ด้วยการเน้นความเข้าใจของสัญญาประชาคมและเจตจำนงร่วมของประชาชน ประชาธิปไตยจึงอาจแสดงคุณลักษณะพิเศษเป็นคติรวมหมู่ทางการเมือง (political collectivism) แบบหนึ่ง เพราะคติรวมหมู่ทางการเมืองนิยามว่าเป็นระบอบการปกครองซึ่งพลเมืองผู้ใหญ่ทุกคนมีสิทธิในการพูดเท่าเทียมกัน^๓

วิถีประชาธิปไตย ดังนี้

๑. เคารพเหตุผลมากกว่าบุคคลโดยไม่ศรัทธาบุคคลใดถึงขั้นปฐุนียบุคคลแต่ก็ต้องกตัญญูต่อญาติผู้ใหญ่และผู้มีพระคุณ จะต้องไม่เคร่งครัดเรื่องระบบอาวุโส ให้ความสำคัญผู้อาวุโส ประชาธิปไตยจะดำเนินไปได้ด้วยดีต่อเมื่อรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายเพื่อค้นหาเหตุผลและความถูกต้องที่แท้จริง เพราะเหตุผลเท่านั้นที่จะจรรโลงให้ประชาธิปไตยดำเนินไปได้ และประชาธิปไตยเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนเป็นสิ่งที่มิใช่เหตุผล

๒. รู้จักการประนีประนอม รู้จักยอมรับความคิดเห็นผู้อื่นไม่ยึดมั่นหรือมีความดิ่งตันกับความคิดเห็นของตนเองโดยไม่ยอมผ่อนปรน แก้ไข และต้องยอมเปลี่ยนแปลงแก้ไขความคิดเห็นของตนเองเมื่อผู้อื่นมีความคิดเห็นที่ดีกว่า ปรัชญาประชาธิปไตยโดยพื้นฐานไม่ปรารถนาให้มีการใช้กำลังด้วยวิธีการรุนแรง เพราะถ้ามีการใช้กำลังและความรุนแรงแล้วก็แสดงให้เห็นว่ามนุษย์ปราศจากซึ่งเหตุผล และขัดกับหลักความเชื่อขั้นมูลฐานของประชาธิปไตยที่ถือว่ามนุษย์มีเหตุผล

๓. มีระเบียบวินัย คือต้องปฏิบัติตามกฎหมายของบ้านเมืองอย่างสม่ำเสมอ และช่วยทำให้กฎหมายของบ้านเมืองมีความศักดิ์สิทธิ์โดยไม่ยอมให้ผู้ใดมาละเมิดตามอำเภอใจ แต่ถ้ามีความรู้สึกฎหมายที่ใช้ไม่เป็นธรรมจำต้องหาทางเรียกร้องให้มีการแก้ไขกฎหมายนั้น มิใช่ฝ่าฝืนหรือไม่ยอมรับการใช้เสรีภาพเกินขอบเขตจนละเมิดหรือก้าวท้าวในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นยอมทำให้เกิดความไม่สงบขึ้นในสังคม

^๓Google site, “ประชาธิปไตย รูปแบบประชาธิปไตย”, [ออนไลน์] <https://sites.google.com/site/tit๑๑๓&๗๒๑๗๑๑๒&๕/laksna-sakhay-khng-prachathipty> ๒๕๖๓.

๔. มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ซึ่งจะเกิดขึ้นจากความรู้สึกของ คนในสังคมว่าตนเป็นเจ้าของประเทศ และประเทศเป็นของคนทุกคน โดยสำนึกว่าการที่ตนได้รับการศึกษาสามารถสร้างอาชีพและดำรงชีวิตอยู่ได้ก็เพราะสังคมอันเป็นส่วนรวมของทุกคน ดังนั้นจึงต้องมีหน้าที่ทำประโยชน์ให้เป็นการตอบแทน^๔

ความเป็นมาของบริษัทกลุ่มบริษัทสามารถ

กลุ่มบริษัทสามารถ มีบริษัทในเครือรวมกว่า ๒๕ บริษัท มีพนักงานรวมทั้งสิ้นกว่า ๑,๖๐๐ คน โดยมี ๓ บริษัท ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยคือ

๑.บริษัท สามารถคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)

๒.บริษัท สามารถเทลคอม จำกัด (มหาชน)

๓.บริษัท สามารถดิจิทัล จำกัด (มหาชน)

โดยแบ่งเป็น ๔ สายธุรกิจหลักดังนี้

- สาย Digital ICT Solution
- สาย Digital
- สาย Technology Related Services
- สาย Utilities & Transportations

สาย Digital ICT Solution สายธุรกิจที่เป็นผู้นำในการให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารแบบครบวงจร โดยการผสมผสานความแข็งแกร่งของธุรกิจในเครือเพื่อให้บริการเทคโนโลยีที่ทันสมัยได้มาตรฐานระดับสากลตอบโจทย์ทุกความต้องการของลูกค้า อันนำไปสู่ความไว้วางใจและความพึงพอใจสูงสุดของลูกค้า

สาย Digital มุ่งยกระดับคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของผู้คนด้วยสินค้าและบริการที่มีคุณภาพและการสร้างสรรค์นวัตกรรมที่มีความเป็นเลิศในยุคดิจิทัล สู่การปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ขยายโอกาสทางธุรกิจให้เป็น Digital Solutions พร้อมนำเสนอสินค้าและบริการที่หลากหลาย เช่น Digital content ธุรกิจด้านเนื้อหาที่ครอบคลุมการใช้ชีวิตประจำวันในทุกด้าน, Digital Network ธุรกิจให้บริการเครือข่ายโทรคมนาคมด้วยระบบดิจิทัล, Digital Sport ผู้ให้บริการด้านกีฬาแบบครบวงจร และ Digital Asset แหล่งรวมอสังหาริมทรัพย์และผู้ซื้อฝากคุณภาพ

สาย Technology Related Services ด้วยพื้นฐานความชำนาญชั้นเลิศด้านเทคโนโลยีต่อยอดสู่หลากหลายธุรกิจที่เกี่ยวข้องครอบคลุมทั้งธุรกิจการผลิตเสอากาศและจรวดดาวเทียม, ธุรกิจกล้องวงจรปิดและระบบรักษาความปลอดภัย ซึ่งล้วนสร้างรายได้ที่มั่นคงให้แก่องค์กร พร้อมตอบแทนกลับคืนสู่ประชาชนในรูปแบบของบริการมาตรฐานสากล

^๔ Google site, “วิถีชีวิตประชาธิปไตย”, [ออนไลน์] <https://sites.google.com/site/pisitsuriyachan/bth-thi-๒-hlak-prachathiptiy/๒-๓-withi-chiwit-prachathiptiy>

สาย Utilities and Transportations ตอบโจทย์ความเป็นบริษัทเทคโนโลยีรอบด้าน ด้วยการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อพัฒนาบริการสาธารณูปโภคพื้นฐานต่าง ๆ ที่ล้วนจำเป็นต่อทุกชีวิตทั้งด้านพลังงาน สิ่งแวดล้อม การเดินทาง และบริการสาธารณะอื่น ๆ เพื่อสร้างอนาคตที่สดใสและยั่งยืนตลอดไป^๕

การนำหลักประชาธิปไตยมาปรับใช้ในการบริหารองค์กรของกลุ่มบริษัทสามารถ

การนำหลักประชาธิปไตยมาปรับใช้ในการบริหารองค์กรของกลุ่มบริษัทสามารถนั้นก็เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนองค์กรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และยึดถืออยู่บนหลักของประชาธิปไตยที่มีความเห็นสอดคล้องกัน การมีส่วนร่วมและการแสดงความคิดเห็นของส่วนรวม เป็นการปกครองโดยฝ่ายคนข้างมาก การตัดสินใจควรเป็นไปตามเสียงข้างมากในการพิจารณาตัดสินใจในเรื่องสำคัญต่าง ๆ ขององค์กร สำหรับผู้บริหารระดับสูง คณะกรรมการ คณะที่ปรึกษา และพนักงานทุกคนถือเป็นหัวใจที่สำคัญในการขับเคลื่อนธุรกิจและการบริหารงานขององค์กรให้บรรลุผลและเป้าหมายที่วางไว้ได้ ทุกคนทุกภาคส่วนในองค์กรล้วนสามารถมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงาน รวมถึงนำเสนออุทธรณ์วิธี กลยุทธ์ การวางแผนทางธุรกิจ และระดมความคิดเห็นในหลายแง่มุมเพื่อเสนอแก่ที่ประชุมโดยยึดหลักประชาธิปไตยที่มีประชาคมดีเป็นเอกฉันท์ มีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและหรือร่วมตัดสินใจ เพื่อมิให้มีการตัดสินใจในปัญหาหรือเรื่องสำคัญต่าง ๆ ขององค์กรเพียงลำพัง แต่จำเป็นต้องร่วมปรึกษาหารือกันอย่างประชาธิปไตยภายในองค์กร ทั้งนี้เพื่อลดความขัดแย้ง ลดข้อผิดพลาด ลดความเสี่ยงด้านธุรกิจ ในอันที่จะทำให้เกิดความสงบสุขภายในองค์กร และสามารถขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม ดังนั้นองค์กรควรยึดหลักประชาธิปไตยต่าง ๆ ดังต่อไปนี้เพื่อการนำมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารจัดการองค์กรเพื่อบรรลุเป้าหมายได้

๑. หลักสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาค รูปแบบการปกครองที่ดีก็คือการปกครองที่เคารพสิทธิ และความเสมอภาคของมนุษย์ เชื่อว่าพนักงานทุกคนหรือสมาชิกขององค์กรทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันที่จะเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรม การประชุมขององค์กร เพื่อพัฒนาตนเองและสังคมโดยส่วนรวม ซึ่งจะไม่ใช้ระบบการออกเสียง (Vote) แต่จะรับฟังความคิดเห็นที่หลากหลายของผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นส่วนใหญ่ และนำความคิดเห็นข้อเสนอแนะเหล่านั้นมาดำเนินการตัดสินใจ โดยผู้บริหารคอยกำกับดูแลให้คำปรึกษาและพิจารณาในการตัดสินใจดังกล่าว ซึ่งจะไม่ได้ใช้ประชาธิปไตยอย่างเข้มงวดโดยปราศจากความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลาย อีกทั้งเป็นการผสมผสานความคิดเห็นการตัดสินใจแบบองค์รวม สามารถระดมความคิดเห็นได้โดยไม่ต้องรอให้มีการผลักดันเกิดขึ้น ทั้งนี้ประชาธิปไตยในองค์กรก็เปรียบเสมือนกับการรักษองศ์กรจำต้องไปในทิศทางเดียวกัน และมีผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลในการบริหารงานและตัดสินใจได้อย่างเด็ดเดี่ยว

^๕ กลุ่มบริษัทสามารถ บมจ.สามารถคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน), “เกี่ยวกับ SAMART, ประวัติบริษัทและข้อมูลกลุ่มธุรกิจ”, [ออนไลน์], https://www.samartcorp.com/๑๑/ci_history_th.php.๒๕๖๔.

๒. หลักมนุษยธรรมเป็นผู้มีสติปัญญา รู้จักใช้เหตุผล และสามารถปกครองตนเองได้ ประชาธิปไตยนั้นเป็นระบบที่สมาชิกจะต้องแสดงออกซึ่งเหตุและผล เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปที่เป็นที่ยอมรับกันเชื่อกันว่าถ้าการดำเนินการใด ๆ เป็นไปตามหลักการแห่งเหตุผลแล้วย่อมจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสังคมอย่างไม่มีขีดจำกัด

๓. หลักสิทธิเสรีภาพ ทำได้โดยปลอดอุปสรรค ส่วนคำว่า สิทธิ หมายถึง อำนาจอันชอบธรรม แต่อย่างไรก็ตาม การใช้เสรีภาพในระบอบประชาธิปไตยนั้น จะต้องไม่ไปละเมิดสิทธิและเสรีภาพก่อให้เกิดความเดือดร้อนกับผู้อื่นในสังคมด้วย

๔. หลักเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การแสดงความคิดเห็นซึ่งอาจแสดงออกในรูปของการพูด การเขียนถือเป็นเสรีภาพขั้นพื้นฐานประการหนึ่ง ในสังคมประชาธิปไตยนั้นเป็นสังคมที่ถือว่าเสียงของกลุ่มคนหรือประชาชน คือ เสียงสวรรค์ การแสดงความคิดเห็นจึงถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญยิ่งด้วย

๕. หลักเหตุผล ประชาธิปไตยประกอบด้วยหลักเหตุผล ทั้งนี้เนื่องจากคนแต่ละคนต่างก็มีแนวความคิดในการแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกันไป ถ้าคนปราศจากเหตุผลแล้ว สังคม องค์กรก็อาจยุ่งเหยิง ไม่ได้ข้อยุติที่ดีและถูกต้อง ดังนั้นในระบอบประชาธิปไตยนั้นทุกคนจะต้องร่วมกันคิด โดยต่างก็เสนอความคิดเห็นแล้วอาจมีการเปิดอภิปรายมีการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวาง ต่างคนต่างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยใจเป็นธรรม ข้อเสนอหรือความคิดเห็นของใครที่มีเหตุผลดีกว่าก็จะได้รับเลือกให้เป็นวิธีการแก้ไขปัญหา นั้น ๆ ต่อไป

๖. หลักเสียงข้างมาก วิธีการหนึ่งที่จะรู้ได้ว่าระบอบประชาธิปไตยเป็นหลักการเพื่อปวงชนคือ หลักเสียงข้างมาก ข้อเสนอที่ได้รับเสียงข้างมากจากที่ประชุมก็จะได้รับเลือกให้นำไปปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะถือได้ว่าเป็นข้อเสนอที่มีเหตุผลของคนส่วนใหญ่

๗. หลักความยินยอม ประชาธิปไตยจะต้องมีพื้นฐานมาจากความยินยอมอีกด้วย เมื่ออำนาจอธิปไตยเป็นของกลุ่มคน ได้ตั้งตัวแทนของตนเพื่อใช้อำนาจดังกล่าว จึงถือได้ว่าผู้ที่ได้รับเลือกให้เข้ามาใช้อำนาจเหล่านี้ได้รับความยินยอมจากกลุ่มคน

๘. หลักประนีประนอม ที่ประชุมอาจใช้การประนีประนอมกัน โดยยึดหลักผลประโยชน์ของส่วนรวมขององค์กรเป็นเกณฑ์หลัก

๙. หลักความเสมอภาค ประชาธิปไตยเชื่อว่ามนุษย์ต่างก็มีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน ฉะนั้นกฎหมายในสังคมประชาธิปไตยจึงบังคับใช้กับบุคคลทุกคนโดยเสมอภาคกันหมด

๑๐. หลักเสรีภาพสังคมประชาธิปไตย นอกจากจะให้ความสำคัญกับความเสมอภาคแล้วยังให้ความสำคัญกับหลักเสรีภาพด้วย เช่น เสรีภาพในการพูด การเขียน การอบรมศึกษา การรวมตัวกันเป็นสมาคม เป็นต้น

ทั้งนี้ควรให้ความสำคัญแก่แนวความคิดที่แตกต่างรวมถึงมีการแก้ไขปัญหาด้วยการร่วมกันคิดร่วมกันตัดสินใจซึ่งบางครั้งอาจใช้วิธีอภิปรายแสดงความคิดเห็นเพื่อหาข้อยุติ, ให้มีการบังคับใช้กฎระเบียบปฏิบัติเพื่อยึดถือความเท่าเทียมกันโดยไม่มีทางเลือกปฏิบัติ, ต้องมีอำนาจจำกัดอำนาจต้องไม่ต้องอยู่ในมือคนๆเดียวหรือกลุ่มเดียวมีการแบ่งอำนาจและกระจายอำนาจโดยมีการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน, การตัดสินใจหรือการปฏิบัติต้องเป็นไปตามเสียงข้างมาก, มีความเสมอภาคกันในด้านต่างๆโดยเฉพาะความเสมอภาคด้านเงื่อนไข กฎระเบียบปฏิบัติหรือกฎหมาย

และควมามีโอกาสเท่าเทียมกันในด้านต่างๆ, ประชาธิปไตยอยู่บนพื้นฐานหลักการของเสรีนิยม ผู้บริหาร พนักงานต้องมีอิสระและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น, ใช้หลักการปกครองโดยกฎหมายหรือหลักนิติธรรมไม่ใช่อำนาจตามอำเภอใจ เช่นบุคคลจะถูกลงโทษก็ต่อเมื่อทำผิดรวมถึง ต้องได้รับการตัดสินอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม และบุคคลในองค์กรสามารถใช้สิทธิที่จะแสดง บทบาทต่างๆได้โดยตรง

บทสรุป

ประชาธิปไตย สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาค ซึ่งให้เห็นว่ารูปแบบการปกครองที่ดีก็คือ การปกครองที่เคารพสิทธิและความเสมอภาคของมนุษย์ เชื่อว่าสมาชิกของสังคมทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันที่จะมีส่วนร่วมในการเสนอแนะความคิดเห็น ตัดสินใจ ไม่ว่าจะในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม หรือแม้แต่ในหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ เพื่อความเป็นประชาธิปไตยในสังคม องค์กร และส่วนรวม นอกจากนี้ระบบการปกครองจะต้องเปิดโอกาส หรือให้เสรีภาพแก่กลุ่มคนในการดำเนินการใดๆ ภายใต้กฎระเบียบขององค์กร และสังคมด้วย ซึ่งรูปแบบการปกครองดังกล่าวจึงจะเป็นระบอบประชาธิปไตยทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์สุข และความสงบเป็นระเบียบเรียบร้อยของ หน่วยงานองค์กร

หากกลุ่มบริษัทสามารถยึดถือหลักสำคัญของประชาธิปไตยดังกล่าวข้างต้นมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์แก่องค์กรก็จะทำให้องค์กรเกิดความผาสุก และขับเคลื่อนธุรกิจได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เนื่องจากการบริหารงานนั้นจำเป็นจะต้องมีการคิด การพิจารณาตัดสินใจในกรณีต่าง ๆ ที่เป็น ประเด็นสำคัญๆ ภายในองค์กรอยู่เสมอ หากการตัดสินใจหรือการพิจารณาได้รับความเป็น ประชาธิปไตยจากการร่วมระดมความคิด และความคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้องหลาย ๆ ฝ่ายจาก เสียงข้างมากส่วนใหญ่จึงจะทำให้เกิดความหลากหลายในมุมมองการเสนอแนะแนวทางการ แก้ปัญหา หรือการตัดสินใจเพื่อให้เป็นไปในแนวทางและทิศทางเดียวกันในอันที่จะลดความเสี่ยง และผลกระทบที่อาจเกิดความเสียหายขึ้นแก่องค์กรทั้งทางตรงและทางอ้อมลงได้ ซึ่งข้อดีของการ ตัดสินใจเพียงผู้เดียวอาจทำให้เกิดความรวดเร็วได้ทันที่และลดขั้นตอนการทำงานที่ซับซ้อนลงได้ แต่ข้อเสียผลเสียนั้นอาจมีมากกว่ามากซึ่งจะทำให้ธุรกิจมีความเสี่ยงเสียหายสูงและเกิดผลกระทบ ใหญ่ตามมาได้ ดังนั้นการร่วมรับฟังความคิดเห็นและยึดหลักเสียงข้างมากแบบประชาธิปไตย อีกทั้ง ยึดหลักความยินยอมและการประนีประนอมในกลุ่มคนหมู่มากจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ควรยึดถือปฏิบัติ โดยนำหลักประชาธิปไตยมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรของกลุ่มบริษัทสามารถเพื่อ ให้เกิดความสงบสุข และมีการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นอย่าง ยั่งยืนต่อไป

บรรณานุกรม

กลุ่มบริษัทสามารถ บมจ.สามารถคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) , “เกี่ยวกับ SAMART, ประวัติบริษัท และข้อมูลกลุ่มธุรกิจ”, [ออนไลน์]. https://www.samartcorp.com/๑๑/ci_history_th.php๒๕๖๔.

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยพะเยา, “ความหมายประชาธิปไตย และประชาธิปไตยในเชิงรูปแบบการปกครอง”, [ออนไลน์].<http://www.satit.up.ac.th/BBC๐๗/AroundTheWorld/pol/๑๑๙.htm๒๕๖๔>.

ศาลรัฐธรรมนูญ (ห้องสมุด), “ประชาธิปไตย แนวคิด ทฤษฎี และความหมาย”, [ออนไลน์]http://elibrary.constitutionalcourt.or.th/document/documents/documents/Individual_Study_๑๖๙.pdf๒๕๖๓.

Google site, “ประชาธิปไตย รูปแบบประชาธิปไตย”, [ออนไลน์]
<https://sites.google.com/site/it๒๐๑๓๕๗๒๐๗๑๐๒๕๕/laksna-sakhay-khxng-prachathiptiy๒๕๖๓>.

Google site, “วิถีประชาธิปไตย”, [ออนไลน์]
<https://sites.google.com/site/pisitsuriyachan/bth-thi-๒-hlak-prachathiptiy/๒-๓-withi-chiwit-prachathiptiy.๒๕๖๓>.